

ZUS informuje: Kapitał początkowy - czego jeszcze nie wiemy.

Ciągle jeszcze nie wszyscy, którzy urodzili się po 1948 roku, a byli ubezpieczeni przed 1999, mają wyliczony kapitał początkowy. Im jesteśmy starsi, tym większy wpływ na wysokość emerytury ma ta kwota.

Jest to w pewnym sensie wyliczenie ubezpieczonym tego, co powinni otrzymać ze składek, które opłacał za nas płatnik lub samodzielnie odprowadzaliśmy do ZUS. Przed 1999 rokiem nie było indywidualnych kont ubezpieczenia społecznego i pracodawca płacił określony procent od funduszu płac.

Obliczony kapitał jest co roku waloryzowany, stanowi część przyszłej emerytury. ZUS bez naszego udziału nie wyliczy kapitału - zainteresowany musi złożyć wniosek i dostarczyć potrzebne dokumenty: świadectwa pracy potwierdzające zatrudnienia oraz druki Rp-7 z zarobkami uzyskiwanymi w poszczególnych latach.

Kalendarium zmian w przepisach

W kolejnych latach stosowania przepisów ujawniały się niedoskonałości przyjętych rozwiązań. Dlatego regulacje dotyczące wyliczania kapitału początkowego zmieniane były wiele razy. Wprowadzane rozwiązania zawsze podwyższały kapitał, a tym samym emeryturę obliczaną z jego uwzględnieniem.

Przeliczenie kapitału osób, które już są na emeryturze - zawsze odbywa się na ich wniosek. Wielu świadczeniobiorców wnioski składało, ale nie wszyscy.

Przypomnijmy, jakie kolejno były wprowadzane zmiany w wyliczaniu kapitału początkowego. Jeśli któraś nas dotyczy, przeszliśmy na emeryturę wcześniej, nim zaczęła obowiązywać i nie składaliśmy do ZUS wniosku o przeliczenie kapitału z tego powodu - możemy to zrobić w dowolnym momencie.

Jeśli przeszliśmy na emeryturę po wejściu w życie zmian - niektóre ZUS uwzględnił wyliczając emeryturę.

Kto jeszcze nie jest na emeryturze nie musi nic robić. ZUS ponownie sprawdzi i przeliczy kapitał, gdy złożymy wniosek o emeryturę.

Oto zmiany, które były wprowadzane:

- **01 stycznia 2009 roku**

- **likwidacja lat zerowych.** Dotyczy to wyłącznie lat do końca 1998 roku, które uwzględnia się do obliczenia podstawy wymiaru kapitału początkowego, a nie wszystkich, z całego okresu zatrudnienia.

Jeśli w tym okresie znalazł się rok, dwa, czy więcej, na które nie mamy zaświadczenia o zarobkach, do końca 2008 r. ZUS przyjmował, że zarobki wynosiły zero złotych. Od początku 2009 r. przyjmuje się nie zero, ale obowiązujące wówczas minimalne wynagrodzenie za zatrudnienie na podstawie umowy o pracę proporcjonalnie do wymiaru czasu pracy.

- **23 września 2011 roku**

- **do podstawy wymiaru kapitału można wskazać zarobki z kolejnych 10 lat przypadających także przed 1980 rokiem**, a więc mogą to być np. lata 70. Ta zmiana jest ważna dla osób, które dobrze zarabiały w latach 70., ale jednocześnie mogły te zarobki udokumentować. Z tym właśnie jest największy problem. Jeśli chcemy przeliczyć kapitał na tej podstawie - musimy złożyć do ZUS wnioski i dostarczyć dokumenty (druk RP-7) potwierdzające zarobki z tego okresu. Do tej zmiany obowiązywało ograniczenie: 10 kolejnych lat musiało mieścić się w przedziale 1980-1998.

- **wprowadzono zasadę, że kapitał wyliczany jest także wtedy, gdy do końca 1998 r. ktoś pracował krócej niż 6 miesięcy i 1 dzień**

. Wcześniej takim osobom ZUS odmawiał wyliczenia kapitału. Od tej zmiany do ustalenia kapitału brane są pod uwagę nie tylko pełne lata, ale także poszczególne dni pracy

- **za pierwszy, niepełny rok pracy** (po ukończeniu nauki pracę zwykle zaczyna się w ciągu roku, a nie od stycznia) **zarobki będą porównywane do przeciętnej z tych miesięcy**, w których dana osoba pracowała, a nie do przeciętnego wynagrodzenia z całego roku. Dzięki tej zmianie wskaźnik wymiaru będzie wyższy, wcześniej był zaniżony

- **01 październik 2013 roku**

- **niepełny rok w kapitale początkowym** - zarobki z niepełnego roku podlegania ubezpieczeniom społecznym porównywane będą z przeciętnymi zarobkami z tych samych miesięcy, a nie z przeciętnym wynagrodzeniem z całego roku. Jest to rozwiązanie korzystne np. dla kobiet, które w trakcie roku odchodziły na urlop wychowawczy czy bezpłatny lub z niego wracały, mają więc przepracowany niepełny rok. Przed wprowadzeniem tej zasady zarobki z niepełnego roku uwzględnionego do wyliczenia kapitału, porównywane były z przeciętnymi zarobkami z całego roku, co obniżało wskaźnik wynagrodzenia, a tym samym negatywnie wpływało na wysokość kapitału

- **01 maj 2015 roku**

- **urlopy wychowawcze** - okres urlopów wychowawczych uwzględnionych do wyliczenia kapitału początkowego (czyli przypadających do końca 1998 r.) liczony takim samym wskaźnikiem, jak okresy składkowe, czyli 1,3 proc. zamiast dotychczasowych 0,7 proc.

- **studia odbyte do końca 1998 r.** jeśli nie mogły być w całości zaliczone jako okres nieskładkowy (bo brakowało okresów składkowych; okresy nieskładkowe nie mogą przekraczać 1/3 okresów składkowych) teraz mogą zostać zaliczone w całości, bo pod uwagę brane są okresy składkowe z całego czasu zatrudnienia; trzeba jednak udowodnić w momencie przejścia na emeryturę okres składkowy wynoszący 2 razy tyle ile trwał programowy tok studiów.

Jak jeszcze można podwyższyć kapitał początkowy?

Jeśli odnajdziemy zaświadczenia mające wpływ na staż i zarobki, których do tej pory w ZUS nie przedstawiliśmy. Może to być np. dodatkowa praca, od której opłacane były składki ZUS. Każdy dodatkowy dokument może zmienić wartość naszego kapitału i zdecydować o realnej wysokości naszej emerytury.

Katarzyna Krupicka

regionalny rzecznik prasowy ZUS województwa podlaskiego